

Z A K O N
O DOPUNI ZAKONA O JAVNOM REDU I MIRU

Član 1.

U Zakonu o javnom redu i miru („Sl. glasnik RS”, br. 51/92, 53/93, 67/93, 48/94, 101/05 - dr. zakon i 85/05 - dr. zakon) posle člana 18. dodaje član 18a koji glasi:

„Član 18a

Ko tuđu pokretnu stvar čija vrednost ne prelazi iznos od pet hiljada dinara oduzme drugom u nameri da njenim prisvajanjem sebi ili drugom pribavi protivpravnu imovinsku korist – kazniće se novčanom kaznom do 30.000 dinara ili zatvorom do 60 dana.”

Član 2.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

O B R A Z L O Ž E N J E

I USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o dopuni Zakona o javnom redu i miru sadržan je u članu 34. stav 2. i članu 97. tačka 2. Ustava Republike Srbije, kojima je, između ostalog, propisano da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje odgovornost i sankcije za povredu sloboda i prava građana utvrđenih Ustavom i za povredu zakona.

II RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Izmenama člana 173. stav 2. Krivičnog zakona Republike Srbije („Sl. glasnik RS“, br. 10/2002) iz 2002. godine kod krivičnog dela sitne krađe iznos vrednosti ukradene stvari ispod koje se gonjenje preduzimalo po privatnoj tužbi povećan je sa dve hiljade na osam hiljada dinara. Novim Krivičnim zakonikom („Sl. glasnik RS“, br. 85/2005) iz 2005. godine je ranija granica od osam hiljada dinara povećana na petnaest hiljada dinara.

Kao posledica ovih izmena u praksi je u protekloj deceniji zapažen osetan porast vršenja sitnog dela krađe. Kod ovog krivičnog dela je faktički došlo do dekriminalizacije jer je za oštećenog gonjenje po privatnoj tužbi predstavljalo osetan teret, koji oštećeni po pravilu nisu želeli snositi.

Poslednjim izmenama Krivičnog zakonika („Sl. glasnik RS“, br. 121/2012) iz decembra 2012. godine je, prihvatanjem amadmana Poslaničke grupe Savez vojvođanskih Mađara, iznos vrednosti ukradene stvari ispod kojeg se gonjenje preduzima po privatnoj tužbi smanjen na pet hiljada dinara, što je predstavljao prvi korak ka uspostavljanju sistema koji će u potpunosti destimulisati učinioce od vršenja ovog protivpravnog dela.

Na zahtev naše poslaničke grupe, Biblioteka Narodne skupštine je u novembru 2012. godine uradila istraživanje o pravnoj definiciji sitne krađe u 20 država članica Saveta Evrope. Prema podacima iz ovog istraživanja, značajan broj zemalja se protiv pojave sitnih krađa bori primenom tzv. nulte tolerancije. Ovaj sistem u praksi podrazumeva obavezu državnih organa da po službenoj dužnosti gone učinioce krađa, bez obzira na vrednost ukradene stvari. Postoji više primenjenih modela u kojima najčešće od vrednosti oduzete stvari zavisi vrsta postupka (prekršajni ili krivični) u kojem se utvrđuje odgovornost učinilaca.

Rešenje za koje se Poslanička grupa Savez vojvođanskih Mađara opredelila Predlogom zakona o dopuni zakona o javnom redu i miru i Predlogom izmena i dopune krivičnog zakonika predstavlja kombinovani model zasnovan na evropskim iskustvima, a usklađen sa pravnim sistemom Republike Srbije. Usvajanjem našeg predloga učinioци krađa bi se, bez obzira na vrednost ukrade stvari, u svim slučajevima gonili po službenoj dužnosti. Do određene granice vrednosti ukradene stvari (tj. do pet hiljada dinara) njihova odgovornost bi se utvrđivala u prekršajnom postupku, a ukoliko bi iznos vrednosti ukradene stvari prelazio pet hiljada dinara učinioци bi odgovarali u krivičnom postupku.

Ova dopuna Zakona o javnom redu i miru, odnosno izmene i dopuna Krivičnog zakonika, doprinele bi smanjenju protivpravnih dela protiv imovine, i to putem destimulisanja potencijalnih učinilaca. Na ovaj način bi se povećao osećaj bezbednosti građana Srbije.

S obzirom da uočeni problem nije moguće rešiti bez dopune Zakona o javnom redu i miru, podneli smo ovaj Predlog zakona.

III OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINIH REŠENJA

Članom 1. Zakona se važeći Zakon o javnom redu i miru dopunjuje novim članom 18a. Ovom dopunom se u pravni sistem Republike Srbije uvodi prekršaj krađe za slučajeve kada vrednost oduzete tuđe pokretne stvari ne prelazi iznos od pet hiljada dinara.

Članom 2. Zakona određuje se stupanje na snagu zakona.

IV ANALIZA EFEKATA PROPISA

Predloženom dopunom Zakona o javnom redu i miru, odnosno izmenama i dopunom Krivičnog zakonika, uvodi se nulta tolerancija u odnosu na učinioce krađa. Donošenje ovih zakona bi doprinelo ostvarenju generalne prevencije, budući da bi se ukinula mogućnost da učinioci kalkulišu sa tim da vrednost oduzetih stvari ne pređe zakonom utvrđenu granicu. Pored toga usvajanje predloženog rešenja bi, pod uslovom efikasne primene, moglo da povрати poljuljano poverenje građana u sposobnost države da obezbedi imovinsku sigurnost građana.

V FINANSIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA PRIMENU ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti dodatna finansijska sredstva u budžetu Republike Srbije.